

Inleiding op de schriftlezing

In deze tijd hou ik een kleine serie preken over het bijbelboek Handelingen.

Handelingen bevat lange toespraken, heel lange toespraken, van Petrus bijvoorbeeld, en van Paulus.

Handelingen bevat ook korte samenvattende berichten over gemeente-zijn, puntsgewijs verwoord wat gemeente-zijn inhoudt,

als een to-do-lijst, een lijstje dat opgepakt wil worden, te doen is.

Maar ook staan er verhalen in,

ronde verhalen, mooie afgeronde verhalen,

en in die verhalen krijgt de boodschap van dit bijbelboek

handen en voeten,

wordt het ervaarbaar, tastbaar, voelbaar, zichtbaar,

wat het betekent om leerling van Jezus te zijn, gemeente te zijn.

Maar al te vaak zijn het verhalen over situaties waarin mensen vastzitten,

verlamd, gevangen, vaak gaat het over sporen die dood lopen

én over nieuw begin, over opstaan.

Het lied dat we ná de lezing zingen,

pakt die boodschap op en plaatst het woordje 'opstaan'

aan het begin van elk nieuw vers: opstaan, mens, wereld, kerk! Durf op te staan! Durf voorop te gaan!

En stevig door al die verhalen waait de Geest,

de geest van God, de geest van Jezus,

en blaast mensen naar elkaar toe.

Lezing: Handelingen 9: 32-43 (Nieuwe Bijbelvertaling 2004)

32. Toen Petrus door het land reisde, kwam hij ook bij de heiligen die in Lydda woonden. **33.** Hij trof daar een man aan die Eneas heette en al acht jaar verlamd op bed lag. **34.** Petrus zei tegen hem: 'Eneas, Jezus Christus geneest u! Sta op en breng nu zelf uw bed in orde.' Onmiddellijk stond hij op. **35.** Alle inwoners van Lydda en van de Saronvlakte zagen wat er gebeurd was en bekeerden zich tot de Heer.

36. In Joppe woonde een leerlinge die Tabita heette, in onze taal is dat Dorkas. Ze deed veel goeds voor anderen en gaf vaak aalmoezen. **37.** Maar juist in die tijd werd ze ziek en stierf. Ze werd gewassen en in het bovenvertrek opgebaard. **38.** Omdat Lydda dicht bij Joppe ligt, stuurden de leerlingen, die gehoord hadden dat Petrus daar was, twee mannen naar hem toe met het dringende verzoek om direct bij hen te komen. **39.** Petrus ging meteen met hen mee. Na zijn aankomst werd hij naar het bovenvertrek gebracht, waar de weduwen om hem heen kwamen staan en hem huilend de tunica's en mantels lieten zien die Dorkas nog maar pas gemaakt had. **40.** Petrus stuurde iedereen weg, waarna hij knielde om te bidden. Na het gebed draaide hij zich om naar het lichaam en zei: 'Tabita, sta op!' Ze opende haar ogen, en toen ze Petrus zag ging ze rechtop zitten.

41. Hij nam haar bij de hand en hielp haar overeind, en toen hij de heiligen en de weduwen weer binnengeropen had, liet hij hun zien dat ze weer leefde.

42. Dit voorval werd in heel Joppe bekend en velen gingen in de Heer geloven.

43. Petrus bleef nog enige tijd in Joppe, bij Simon, een leerlooier.

Overdenking

Lieve mensen, gemeente van Christus,

ik vond het altijd een beetje een zoet en braaf verhaal, dat verhaal over Dorcas.

Dorkas, in het Aramees Tabitha,

die veel goeds deed, aalmoezen gaf, kleding (tunica's)

en mantels maakte voor anderen.

En dat verhaal dat eraan vooraf gaat, over Petrus en Eneas,

ik vraag me af of ik het ooit eerder echt gehoord heb.

Maar zoet en braaf...

Dat blijken toch niet de goede woorden te zijn voor Dorcas-Tabitha...

Niet de juiste woorden voor het verhaal over haar...

Het verhaal van vandaag bestaat uit twee stukjes.

Het eerste gaat over Petrus en Eneas,

het tweede over Petrus en Dorcas.

In het tweede deel van het verhaal

bevinden we ons in Joppe.

Een kustplaats aan de Middellandse Zee.

Gelegen aan de Via Maris, de reisroute, handelsroute, langs de kust.

Grieks wordt er gesproken – en Aramees. Een plek van meertaligheid.

De hoofdpersoon is bekend onder twee namen, in twee talen,

haar Aramese naam, Tabitha, in het Grieks Dorcas.

Joppe is een plek waar mensen samenleven van verschillende achtergronden.

Mensen van het land en mensen van overzee zoeken er een plek.

Een plek waar culturen elkaar ontmoeten.

Waar culturen botsen wellicht ook.

Dorcas/Tabitha betekent gazelle, een snel en sierlijk dier.

Dorcas-Tabitha snelt overal heen, als een gazelle, komt overal, bij iedereen,

verbindt mensen aan elkaar, sluit zich niet

in één hokje op, is niet van

wij tegenover zij.

Ze hoort niet bij slechts één groep,

bij één taal,

ze is een grensgangster.

De auteur, Lukas, plaatst het verhaal niet lang na de dood van Jezus.

Maar hij schreef het vele jaren later.

Na o.a. de Joodse opstand van 66-70.

Toen werd Joppe verwoest door de Romeinen,

8400 mensen kwamen om. Oorlog – en een stad in puin.

Het is niet onwaarschijnlijk dat dit drama Lukas nog vers in het geheugen lag,

toen hij aan zijn schrijftafel zat, oorlog verouderd niet snel,

en het is niet onwaarschijnlijk dat het

invloed heeft gehad op de manier waarop hij zijn verhaal vertelt.

Van Dorcas vertelt hij dat ze onderkleding maakte en mantels.

Ze gaf noodhulp,

eerste hulp in een stad levend onder de Romeinse bezetter.

Verzetsvrouw.

Weduwen waren haar speciale doelgroep,

voor hen in het bijzonder droeg ze zorg, horen we,

bij haar dood laten die weduwen de producten van haar goede werken zien.

En je kunt je voorstellen dat bij die weduwen ook kinderen horen.

Kinderen levend en spelend in een land in oorlogstijd.

Beelden die we tot op de dag van vandaag kennen.

Dorcas staat in de lijn van wat de Tora wijst als weg naar het leven:

zorg voor wezen en weduwen en vreemdelingen.

En dat is allesbehalve braaf,

dat vraagt vooral om moed en vastberadenheid.

Leerlinge wordt ze genoemd, het is de enige keer in het Nieuwe Testament, dat het vrouwelijke woord voor leerling-van-Jezus genoemd wordt.

Als een eretitel.

Ze laat zien wat leerling zijn betekent.

Haar verhaal vertelt wat kan, en wat altijd weer opnieuw beginnen kan: mensen die zorgen voor elkaar.

In het eerste deel van het verhaal

zijn we nog in een andere plaats, in Lydda.

We horen hoe een man die Eneas heette al acht jaar verlamd op bed lag.

Gisteren heb ik,

samen met Lieuwe de Jong en Ada Hoek, als resp. musicus en lector,

een bijdrage geleverd aan de 24-uurs wake voor vluchtelingen.

Deze wake had als thema: 'Kinderen eerst'.

Wat nou, bedacht ik, als je vanuit dat thema naar dit verhaal kijkt?

We horen van een man, die Eneas heet.

In de oorspronkelijke Griekse tekst staat hier echter niet 'man', maar het woord voor 'mens'.

Dat is breder (al vergeten we dat weleens).

Het gaat om een mensenkind.

En met wat vrome fantasie zou je best kunnen zeggen:

misschien dat Eneas wel een kind was, een jongere, een jongvolwassene.

Ook kinderen kunnen verlamd zijn,

door alles wat hen overkomen is, door wat in hun leven is

gebeurd, door alles wat ze meetersen, waardoor ze niet vooruit kunnen.

Eneas ligt al 8 jaar op bed.

Of je kunt ook vertalen: vanaf zijn 8^e jaar.

Hij was verlamd, wordt van hem verteld.

Verlamd op bed.

Zijn wereld is klein geworden.

Wat is er met hem gebeurd? Wat heeft hij opgelopen? Wat is er kapot gegaan?

Verminkt, geschonden?

Of is hij verlamd van angst? Om wat hij zag? Om wat hij meemaakte?

Hij ligt op bed. Je zou ook kunnen zeggen dat hij in de wachtkamer ligt.

Zijn leven staat stil.

Ik moet denken aan kinderen en jongeren in vluchtelingenkampen.

Soms geen andere wereld kennend dan die.

Ik moet denken aan kinderen en jongeren in asielzoekerscentra. Wachtend op zekerheid.

Wanneer kunnen ze verder met hun leven?

Maar ook moet ik denken aan kinderen die hier en nu leerachterstanden oplopen.

Aan tieners die op dit moment maar beperkt naar school kunnen,

voor wie het leven zo heel anders is, die veel of teveel zelf moeten doen.

Aan de ouders die zich afvragen of deze groep in deze tijd vergeten wordt.

Ik denk aan jongvolwassenen, die hun studie niet kunnen starten als anders,

plannen in duigen zien vallen, hun werk kwijtraken, geen baan vinden.

In de wachtkamer: wanneer gaat mijn leven lopen?

En dan komt Petrus.

Noemt de jongen bij zijn naam.

Hij is gezien, gekend, niet anoniem, geen nummer.

En zegt hem toe: Jezus Christus geneest je.

Een enkel woord, waarin hij vertelt hoe Jezus nog altijd helend onder mensen aanwezig is. Want dat dat met zijn dood niet ophield.

Nog altijd en altijd weer kunnen wij, mensen, met elkaar zoeken te gaan in zijn spoor, liefhebbend, dienend, delend.

En het tweede zinnetje dat Petrus zegt:

sta op en breng nu zelf je bed op orde.

Dat is wel heel plechtig vertaald. Zo hoor ik dat zelden of nooit iemand zeggen.

Je zou ook kunnen zeggen:

Eneas, sta op en maak zelf je bed op.

Een beetje wat je als ouder tegen je kind kunt zeggen:

maak je bed op, ruim je kamer op, en doe zelf je sportspullen in de was.

Een verrassend alledaagse opmerking maakt Petrus hier zo tegen die jongen Eneas.

Een verrassend gewone opmerking.

Maar juist dat alledaagse is zo mooi.

Want juist dat gewone leven is wat je iedereen gunt.

Want dat lijkt Petrus hier te zeggen: jongen, na al die jaren wachten, mag je je leven oppakken, jouw leven.

Samengevat in de oproep 'sta op'.

En onmiddellijk stond hij op, want hij wil niets liever dan leven, leven volop.

Spelen, kind zijn, jong mogen zijn,

waar ook ruzie met je ouders bij hoort, omdat je

weer je bed niet opmaakt, je kamer niet opruimt, je sportspullen door het huis laat slingeren.

Twee verhalen over opstaan.

Opstaan is een kernwoord in het evangelie.

Het woord dat ook gebruikt wordt voor het (doen) opstaan van Jezus uit de dood.

Het is een woord geworden dat een rol ging spelen in discussies:

wat is dat eigenlijk, opstanding, en kan dat eigenlijk wel?

Maar het woord wil vooral verbonden worden met elke dag, met hier en nu, met ons doen en laten.

Opstaan, op scherp staan, klaar om te beginnen aan een nieuwe dag,

aan een nieuwe opdracht, gereed om ook vandaag weer leerling te zijn,

als gazelle van de één naar de ander te gaan, goed te doen, te zijn waar het nodig is...

Amen.

Vieren in de zomertijd

In juli en augustus vieren we elke zondag in onze beide kerken een dienst. Dat betekent dat er tijdelijk geen gemeenschappelijke diensten zijn. Dit doen we om meer ruimte te creëren voor kerkgangers. De kerken zijn zó ingericht dat er zitplaatsen zijn op anderhalve meter afstand. De diensten zullen anders dan anders zijn, want er is geen zang, geen koffiedrinken na afloop, u wordt naar uw plaats geleid en moet u aanmelden. Toch zijn we blij dat we weer een herstart kunnen maken. De kerkenraad heeft ervoor gekozen om het aantal kerkgangers geleidelijk aan uit te breiden. We beginnen voorzichtig. Dit geeft ons de gelegenheid te oefenen met het gebruiksplan dat we hebben ontwikkeld om vieringen op anderhalve meter mogelijk te maken en om te wennen aan deze andere situatie. In de Maranathakerk is het maximale aantal kerkgangers in de maand juli gesteld op: 35. In de Bergkerk op: 45. Gaat het allemaal goed, dan verhogen we dit aantal in de maand augustus met 10 kerkgangers. Aanmelden is (van overheidswege) verplicht – ook voor kerkdiensten. In de wijkkrant en in de eerstvolgende mailing leest u bij wie u dat kunt doen.